

POLITIET

Politiet i Norge

Innhold

Organiseringen av politiet i Norge	5
Politidirektoratet	6
Lokalt politi	8
Norges politidistrikter	9
Lokalt forankret og kunnskapsbasert politi	11
Særorganene	15
Sysselmannen på Svalbard	21
Internasjonalt samarbeid	22
Norsk politi på utenlandsoppdrag	26
Organisert kriminalitet	27
Kriminalitetsutviklingen i Norge	28
Organiseringen av politi- og påtalemyndigheten i Norge	29
Forbrytelse og straff	31
Straffesakskjeden - fra anmeldelse til dom	33
Politiet der du er	34

Politiets arbeid er variert og berører mange deler av samfunnet. Vårt arbeid tiltrekker seg også samfunnets interesse, noe som viser seg gjennom de mange henvendelsene og spørsmålene vi får hver dag.

Det norske politiets beste ressurs er alle de ca 13.000 ansatte i etaten. Deres innsats for å nå vårt felles mål; å forebygge og bekjempe kriminalitet, er uvurderlig. De utfører et arbeid det står respekt av, til tross for knappe ressurser og det faktum at de i mange situasjoner arbeider under stort press.

Jeg håper at denne brosjyren vil bidra til at publikum og samarbeidspartnere forstår hvordan norsk politi er sammensatt, hvordan vi jobber og hvilke spesielle utfordringer vi står overfor i Norge i dag.

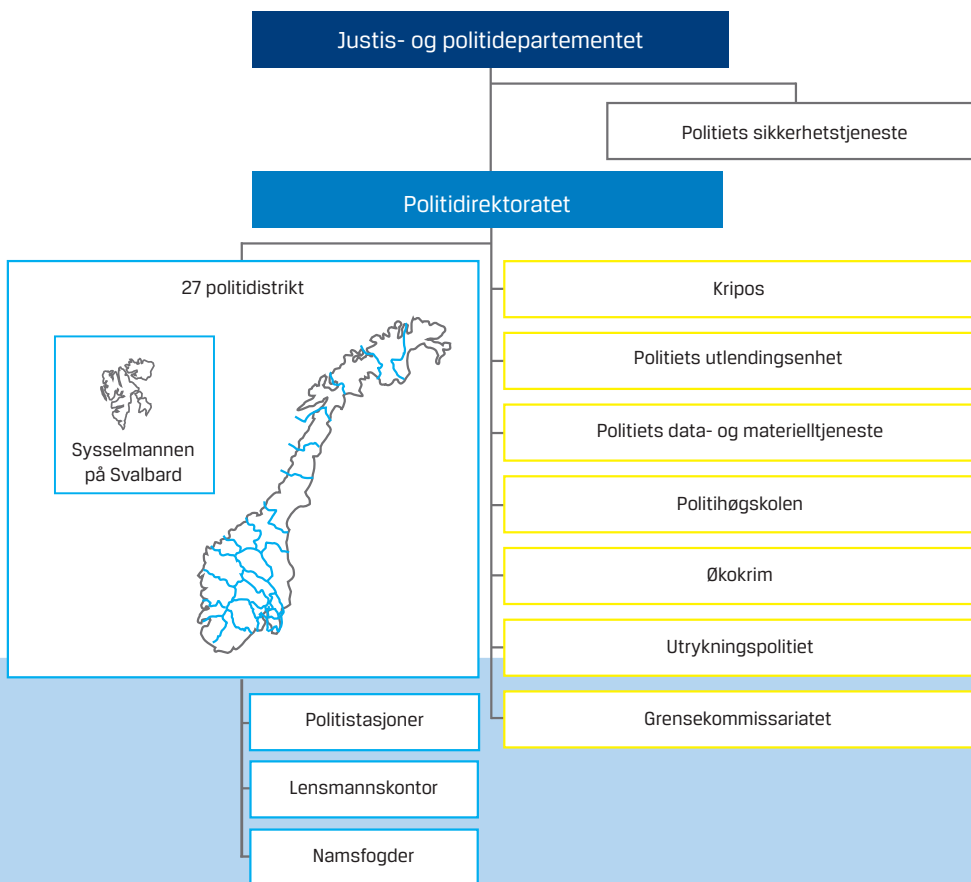

Ingelin Killengreen

Politidirektør Ingelin Killengreen

Organiseringen av politiet i Norge

POLITIDIREKTORATET

Politidirektoratet

Politidirektoratet er underlagt Justis- og politidepartementet. Hovedoppgaven til

Politidirektoratet er faglig ledelse, styring og utvikling av norsk politi, innenfor de rammer departementet gir. Politidirektoratet har ansvar for ledelse og oppfølging av politidistriktene og politiets særorgan med til sammen ca 13 000 ansatte. I tillegg har Politidirektoratet en sentral rolle i arbeidet mot internasjonal- og organisert kriminalitet. Direktoratet

inkludert Oslo Namsfogdkontor har litt over 200 ansatte.

Etableringen av Politidirektoratet i 2001 var et viktig ledd i en større effektiviserings- og utviklingsprosess i etaten. Målet er å sikre en demokratisk videreutvikling av politi- og lensmannsetaten, klargjøre ansvar og myndighet og skape en helhetlig operativ og faglig ledelse for å utnytte ressursene best mulig. Politidirektoratet har en viktig rolle i dette utviklingsarbeidet.

Politidirektoratets oppgaver:

- / samordning av politidistriktenes og særorganenes mål, planer og arbeid
- / ledelse av etaten
- / personal- og organisasjonsutvikling
- / støtte- og tilsynsoppgaver
- / beredskap
- / forvaltningsoppgaver
- / behandling av klagesaker

Lokalt politi

Politi- og lensmannsetaten har ca. 13 000 ansatte. Sammen danner de en enhetlig politistyrke. Den bygger på en allsidig politiutdanning som setter norske politifolk i stand til å løse alle typer politioppgaver. Politiutdannede kan arbeide med alt fra etterforskning til patruljering og ordenstjeneste. I tillegg har politiet spesialister og spesialenheter innenfor ulike fagfelt.

Politi- og lensmannsetaten er delt inn i 27 politidistrikt. Hvert av dem er igjen delt inn i politistasjonsdistrikter og lensmannsdistrikter. Hvert politidistrikt ledes av en politimester som har ansvaret for all polititjeneste, for budsjett og resultatene. Antall oppklarte saker, saksbehandlingstid og forebyggende arbeid er eksempler på områder der resultatene måles.

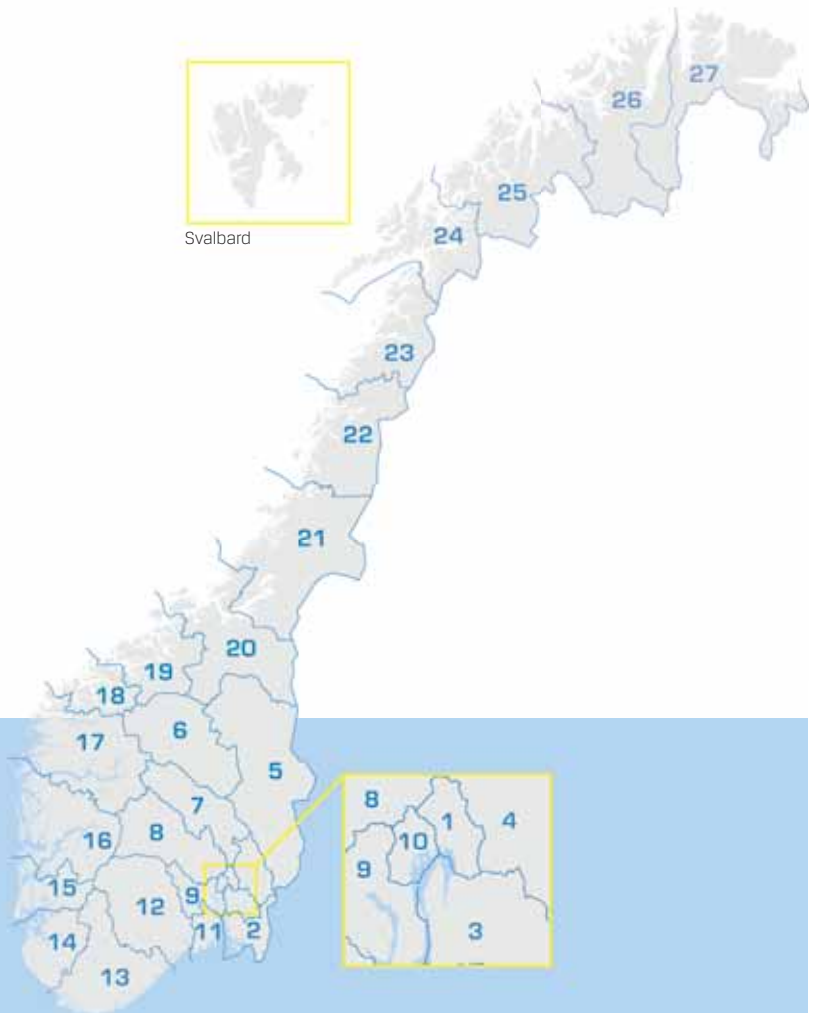
Politistasjoner og lensmannsdistrikter er underliggende enheter som ledes av politistasjonsjefer og lensmenn. Noen distrikt har egne namsfogdkontor som blir ledet av en namsfogd. Dette gjelder i hovedsak i de største byene. I andre distrikt er det lensmannen eller politistasjonssjefen som utfører namsmannsoppgavene i sitt lokale distrikt.

Hvert politidistrikt har en egen administrasjon og en felles operasjonsentral. Operasjonsentralen tar imot alle oppdragsmeldinger om ulykker, nødsituasjoner, andre farlige situasjoner og når det ellers er behov for øyeblikkelig hjelp. Her har de oversikt over det meste som skjer i distriktet og kan raskt dirigere politipatruljer og andre som er på vakt dit hvor det trengs.

1 Oslo	11 Vestfold
2 Østfold	12 Telemark
3 Follo	13 Agder
4 Romerike	14 Rogaland
5 Hedmark	15 Haugaland og Sunnhordland
6 Gudbrandsdal	16 Hordaland
7 Vestoppland	17 Sogn og Fjordane
8 Nordre Buskerud	18 Sunnmøre
9 Søndre Buskerud	19 Nordmøre og Romsdal
10 Asker og Bærum	20 Sør-Trøndelag

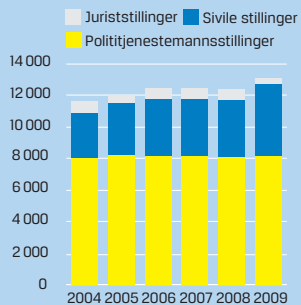
Norges politidistrikter

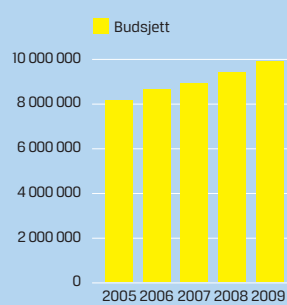
- 21 Nord-Trøndelag
- 22 Helgeland
- 23 Salten
- 24 Midtre Hålogaland
- 25 Troms
- 26 Vestfinnmark
- 27 Østfinnmark

Antall ansatte norsk politi

Budsjett - norske kroner 1m.

Lokalt forankret og kunnskapsbasert politi

Norsk politi skal være lokalt forankret og arbeide kunnskapsbasert. Den lokale forankringen skal sikre befolkningen god tilgjengelighet til polititjenester, god oversikt over lokale utfordringer og godt samspill og samarbeid med befolkning og sentrale samarbeidsaktører.

Gjennom metodisk innhenting, bearbeiding, systematisering og analyse av informasjon skal det utarbeides strategiske og operative analyser. Dette danner grunnlaget for å prioritere hvilke områder det skal fokuseres på og bestemme strategier både på kort og lang sikt. Deretter må målrettede tiltak planlegges, iverksettes og evalueres på en systematisk måte. Problemorientert politiarbeid er en sentral metodisk tilnærming,

som involverer alle ansatte og kan anvendes uavhengig av type utfordring.

Utrykningsenhetene

Hvert politidistrikt har egne utrykningsenheter (UEH) som er spesielt trent til å løse skarpe og vanskelige oppdrag. Enhetene står også for vakthold i ekstraordinære situasjoner. Tjenestemennene er integrert i den døgnbemannede ordens-tjenesten, men opptrer som egen enhet når oppgaven tilsier det.

Politiets hundetjeneste

Politidistriktene har egne hundeevipasjer som benyttes i patruljevirkosmhet og i narkotikasaker. Politiet har også egne søks- og redningshunder. Disse er godkjent for lavinesøk, ruinsøk, samt at hundene er

trent for å markere på liklukt. I Oslo politidistrikt finnes det spesialhunder for søk etter blant annet bomber.

Politiets sjøtjeneste

Bruken av fritidsbåter er økende og antallet ulykker er for høyt. For å kunne øke sjøsikkerheten skal et synlig politi utøve kontrollvirksomhet som er egnet til å virke forebyggende og skape større trygghet i kystnære områder. Det er politimestrene som har ansvar for sjøtjenesten i sitt distrikt. Politiet disponerer patruljebåter både i kystfarvann og innlandssjøer, og har spesielt fokus rettet mot promillekjøring og fartsovertredelser. I tillegg har tjenesten oppgaver knyttet til forebygging og etterforskning av ulik kriminell virksomhet og miljøoppsyn.

Reinpolitiet

Reinpolitiet er en enhet som utfører polititjeneste i forhold til reindrift i Finnmark og Troms. I tillegg skal Reinpolitiet også bekjempe natur- og miljøkriminalitet i Finnmark og Nord-Troms; et område på ca. 56 000 kvadratkilometer. Reinpolitiet ble opprettet i 1950 for å beskytte den samiske reindriften.

Reinpolitiets oppgaver knytter seg i hovedsak til selve reindriftnæringen, og Reinpolitiets tilstedeværelse ved sammenblanding, skilling, merking og slaktning av rein er viktig. Kontakten med næringen er avgjørende for Reinpolitiets mulighet til å danne seg et bilde av potensielle konflikter og konfliktområder. Noen år etter opprettelsen fikk Reinpolitiet i tillegg ansvaret

for både politi- og oppsynsoppgaver i forbindelse med natur- og miljøkriminalitet. Enheten har i dag kontrollopgaver knyttet til bl.a. laksefisket langs kysten og ulovlig kjøring med snøscootere og ATV-kjøretøyer.

Oslo Politidistrikts spesialtjenester

Oslo politidistrikt har organisert enheter for å utføre spesielle oppgaver og for å bistå øvrige politidistrikter på flere ulike områder.

Norsk politi har i dag to helikoptre. **Helikoptertjenesten** er tilknyttet Oslo politidistrikt men bistår distrikter og særorgan ved behov. Helikoptrene benyttes blant annet til trafikkovervåkning, redningsoppgaver og under pågrep. Hovedhelikoptret er utstyrt for å drive

overvåkning og spaning og er utrustet med sambandsteknologi samt avansert video, tele- og varmesøkende kamera. Det andre helikoptret brukes hovedsakelig til transport, og kan transportere inntil fire passasjerer med personlig utrustning og oppdragsutrustning. Helikoptertjenesten er tilknyttet Oslo politidistrikt men bistår politidistrikter og særorgan ved behov.

Oslo politidistrikt har også ansvar for politiets nasjonale antiterror-enhet, **Beredskapstroppen**. Troppen er politiets spesielle innsatsenhet ved gisselsituasjoner, terror- og sabotasje-handlinger. **Krise- og gisselforhandler-tjenesten** representerer politiets spisskompetanse ved forhandlinger i terror- gissel- og kidnappings-situasjoner.

Politiets forhandlertjeneste skal på anmodning fra Utenriksdepartementet via Politidirektoratet yte rådgivning og forhandlingsstrategi og taktikk i kidnappings-, krise-, gissel- eller barrikadesituasjoner der norske interesser eller statsborgere er involvert/rammet.

Politiets bombegruppe er organisert under Hundetjenesten ved Oslo politidistrikt og har landsdekkende ansvar ved alle former for bombetrusler og funn av sprenglegemer og bomber. **Mobilt innsatskonsept** benyttes ved koordinert fellesinnsats når det fryktes voldelige demonstrasjoner med opptøyer og skadeverk. I forkant av demonstrasjoner legges det stor vekt på dialog med arrangørene.

Oslo politidistrikt har også nasjonalt bistandsansvar for beskyttelse av kongefamilien.

I tillegg har politidistriktet sitt eget **ridende politi** som også kan yte bistand til distriktene.

Særorganene

I tillegg til det lokale politiet har Norge sju særorgan som er organisert direkte under Politidirektoratet. De tilbyr bistand til landets politidistrikt og enkelte av særorganene har påtalekompetanse.

Kripos

Kripos er politiets nasjonale kompetansesenter i kampen mot organisert og annen alvorlig kriminalitet. Kripos har som hovedoppgave å yte bistand til politidistriktene og å være det nasjonale kontaktpunktet mot utlandet. Kripos er et sentralt bistandsorgan med spisskompetanse innen taktisk og teknisk etterforskning, og er et rådgivende organ for sentrale myndigheter.

I tillegg til å være et bistandsorgan har Kripos ansvaret for å etterforske og føre i retten komplekse og alvorlige saker relatert til organisert kriminalitet. Når det gjelder etterforskning og påtale er Kripos underlagt Det nasjonale statsadvokatembetet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet. Om lag halvparten av de ansatte ved Kripos er politipersonell, mens de resterende er sivilt ansatte, hovedsakelig saksbehandlere, ingeniører, teknologer, laboranter og administrativt personell.

Kripos hovedarbeidsområder:

- / Taktisk etterforskning
- / Teknisk etterforskning
- / Kriminaletterretning
- / Internasjonalt politisamarbeid

Ved Kripos finnes det nasjonalt ledende fagmiljøet på data-tekniske undersøkelser og sikring og analyse av elektroniske spor. Kripos leder også den nasjonale identifiseringsgruppen som mobiliseres ved ulykker og katastrofer.

Politiets særorgan

- / Grensekommisariatet
- / Kripos
- / Politiets data- og materielltjeneste
- / Politihøgskolen
- / Politiets Utlendingsenhet
- / Utrykningspolitiet
- / Økokrim

Økokrim

Økokrim ble opprettet i 1989 og er både et særorgan i politiet og et statsadvokatembete med nasjonal myndighet. Økokrim etterforsker og irettfører store, komplekse, mer alvorlige og/eller prinsipielle saker som gjelder økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet.

Som statsadvokatembete er Økokrim underlagt Riksadvokaten. Som sentralt politiorgan er Økokrim administrativt og budsjettmessig underlagt Politidirektoratet. Innenfor økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet skal Økokrim:

- / Avdekke, etterforske, påtale og føre egne saker for retten

- / Bistå nasjonale og utenlandske politi- og påtalemyndigheter
- / Heve politiets og påtalemyndighetens kompetanse og drive opplysningsvirksomhet
- / Drive kriminaletterretning, særlig motta og analysere rapporter om mistenkelige transaksjoner
- / Være rådgivende organ for sentrale myndigheter
- / Delta i internasjonalt samarbeid

Etterforskningen foregår i tverrfaglige team, og hvert team har sitt spesielle ansvarsområde. De fleste teamene ledes av en førstestatsadvokat.

Politihøgskolen

Politihøgskolen (PHS) er den sentrale utdanningsinstitusjonen for politi- og lensmannsetaten. Høgskolen tilbyr en 3-årig høyere utdanning som fører fram til bachelorgrad. Utdanningen er yrkesrettet og skal gi et bredt teoretisk og praktisk grunnlag for arbeid i politiet. Høgskolen tilbyr også et masterstudium i politivitenskap. Dette er et 120 studiepoengs erfaringsbasert studium, som skal møte behovet for høyere analyse- og forskningskompetanse i politiet. Etter- og videreutdanningen ved Politihøgskolen har som formål å utvikle viktig kompetanse for ansatte i politi- og lensmannsetaten. Utdanningstilbudene

skal dekke områder der behovet for ny kunnskap og faglig ajourføring er størst.

Politihøgskolen driver et omfattende forsknings- og utviklingsarbeid. Kritisk og konstruktiv forskning skal bidra til å gjøre politiet mer kunnskapsbasert. Politiforskningen bidrar i tillegg med kunnskap til sentrale myndigheter og samfunnet for øvrig.

Politiets utlendingsenhet

Politiets utlendingsenhet (PU) er norsk politis kompetansesenter og bistandsorgan på utlendingssaker. Hovedoppgaven til Politiets utlendingsenhet er å registrere og identifisere asylsøkere som kommer til Norge. I tillegg samordner enheten hjemsendelsen av asylsøkere som har fått avslag på sin asylsøknad.

Kunnskap om geografi, land, språk og ulike kulturer er en kjernekompetanse som er avgjørende for at PU skal kunne utføre sine oppgaver effektivt og med høy kvalitet. Dette gjelder både i forhold til asylregistrering, identitetsundersøkelser og uttransportering.

Utrykningspolitiet

Utrykningspolitiet (UP) utfører polititjeneste på vei, hvor hovedoppgavene er trafikk-sikkerhetsarbeid, kriminalitetsbekjempelse, bistand- og beredskap. Primæroppgaven er å redusere alvorlige ulykker ved å forebygge lovbrudd i trafikken. UPs kontrollvirksomhet er rettet mot risikofaktorer ved kjøreadferd og risikogrupper av førere, som utgjør en potensiell fare i trafikken. Det er en sammenheng mellom trafikk-sikkerhetsarbeid og kriminalitetsbekjempelse på vei, og UP samarbeider nært med politidistriktene og særorgan for utveksling av etterretningsinformasjon for å forebygge og oppklare kri-

minalitet. UP er en betydelig bistandsressurs med høy mobilitet og kompetanse, som politidistriktene kan nyttiggjøre seg av under ekstraordinære hendelser og kriser. UP har det administrative ansvaret for Politireserven, som er politiets nasjonale forsterkningsressurs.

UP er organisert med et Hovedkontor i Stavern og med 10 distrikter som utfører tjeneste i alle landets politidistrikt. Totalt 300 operative polititjenestemenn og kvinner er innbeordret fra alle landets politidistrikter. Patruljene utfører uniformert og sivil polititjeneste, for å skape trygghet og trivsel i trafikken.

Grensekommisariatet

Grensekommisæren har som hovedoppgave å føre tilsyn med at grenseavtalen og andre avtaler som regulerer grenseforholdene mellom Norge og Russland, overholdes av begge parter. Sammen med politiet og Forsvaret skal Grensekommisæren forebygge og avgrense omfanget av hendelser som er i strid med gjeldende avtaler, og føre forhandlinger med russiske grensemyndigheter for å løse og forebygge eventuelle konflikter og hendelser. I forbindelse med Norges inntreden i Schengensamarbeidet fikk landet ytterligere forpliktelse med hensyn til bevoktning og sikring av yttergrensen mot Russland.

Politiets data- og materieltjeneste

Politiets data- og materieltjeneste (PDMT) er politiets nasjonale kompetansesenter innen IKT, materiell, samband, anskaffelser og sikkerhet, samt eiendom, bygg og anleggsforvaltning. PDMT beskrives ofte som politiets ”verktøykasse”. PDMT anskaffer, utvikler og drifter politiets felles IKT-løsninger, utvikler politioperativt materiell og drifter politiets sambandsløsninger, samt rådgir politietaten innenfor eiendomsforvaltning. Som kompetansebedrift samarbeider PDMT med ulike miljøer i offentlig og privat sektor, nasjonalt og internasjonalt.

Sysselmannen på Svalbard

Sysselmannen på Svalbard er Regjeringens øverste representant på øygruppen. Etaten er unik i Norge med både miljøvern-avdeling, politiavdeling og flere andre fagområder i samme organisasjon.

Politiavdelingen består av faste sysselmannsførstebetjenter og en sysselmannsoverbetjent. I sommersesongen forsterkes avdelingen med flere betjenter og feltinspektører.

Politiet på Svalbard har de samme ansvarsområder som politi- og lensmannsetaten på fastlandet. De er fullt integrert i alle de nasjonale politisystemene som dekker operative og etterforskningsmessige behov.

Mellom 100 og 150 straffesaker blir avgjort på Svalbard hvert år. Miljøkriminalitet er høyt prioritert. Politiet leder også alle redningsaksjoner på

øygruppen. Årlig gjennomføres ca 50 aksjoner – ofte under ekstreme forhold.

Sysselmannens politimyndighet gjelder på hele øygruppen og ut til territorialgrensen på 12 nautiske mil. Politimyndigheten gjelder også overfor utenlandsk virksomhet som drives i henhold til Svalbardtraktaten.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt politisamarbeid er avgjørende for effektiv bekjempelse av kriminalitet. I tillegg til deltakelse i internasjonale organisasjoner og operativt samarbeid legges det stor vekt på politifaglig erfarings- og kunnskapsutveksling, kontaktskapende virksomhet og nettverksbygging.

Interpol

Interpol arbeider for å legge forholdene til rette for internasjonalt politisamarbeid, og bistår alle organisasjoner og myndigheter som har som oppgave å forebygge og bekjempe internasjonal kriminalitet.

Norge ble medlem av Interpol i 1931. Det nasjonale Interpolkontoret ligger hos Kripos, som fungerer som en sentral for alle henvendelser. Norge deltar også i en rekke møter og arbeidsgrupper i Interpol-

sammenheng. Interpol er den største internasjonale politioorganisasjonen med sine 188 medlemsland. Hovedkontoret ligger i Lyon, Frankrike.

Europol

Europol er EUs organisasjon for bekjempelse av organisert kriminalitet. Alle medlemsland deltar, og Norge inngikk en samarbeidsavtale med Europol i 2001. Innsamling og utveksling av etterretningsinformasjon er en viktig del av Europol arbeid. I tillegg driver Europol

et omfattende analysearbeid og kan bistå medlemslandenes etterforskning av internasjonal kriminalitet med ekspertise og teknisk støtte. Hovedkontoret ligger i Den Haag, Nederland.

Schengensamarbeidet

Schengensamarbeidet er et samarbeid mellom stater om nedbygging av indre grensekontroll og innføring av en felles yttergrensekontroll. I tillegg involverer det kompensierende tiltak som forenklet politi- og retts-

lig samarbeid og samarbeid mellom medlemslandene. Norge har deltatt siden 2001. Schengensamarbeidet er en del av EU og involverer 25 land. Etterlysningssystemet SIS (Schengen Information System) har bidratt til gode resultater for norsk politi. Via Schengen-databasen utveksler medlemslandene opplysninger om ettersøkte personer. Schengensamarbeidet har gitt enklere regler og raskere og smidigere rutiner for politiets samarbeid over de indre grenser. Det effektiviserer innsatsen mot internasjonal organisert kriminalitet.

FRONTEX

Norge deltar i FRONTEX, som er EUs grensekontroll-

byrå. Hovedoppgaven er å koordinere medlemslandenes operative samarbeid om kontroll av den felles yttergrensen. Med bakgrunn i risikoanalyser iverksettes det ved behov felles operasjoner på Schengen yttergrense. Risikoanalysene utarbeides på bakgrunn av informasjonsinnhenting og analyserapporter fra alle medlemsland. Norge har etablert en nasjonal ekspertpool for grensekontroll, som bistår i slike felles operasjoner. Det er i tillegg etablert beredskapsteam for grensekontroll som etter anmodning kan rykke ut på midlertidig basis til medlemsstater som opplever et akutt og ekstraordinært press på yttergrensene.

Nordisk politi- og tollsamarbeid (PTN)

PTN er et samarbeid mellom de nordiske lands politi- og tollmyndigheter som har som hovedformål å forsterke og effektivisere de nordiske lands bekjempelse av internasjonal kriminalitet. Politiet og tollvesenet i Danmark, Sverige og Norge utplasserer, på bakgrunn av analyser av kriminaliteten, sambandsmenn rundt om i verden. Sambandsmennene bistår nordisk politi med etterforskning i de land de er utplassert i, og representere de nordiske land overfor de rettsåndhevende myndigheter i vertslandet.

Nordisk politisamarbeid

Danmark, Sverige, Finland, Island og Norge har tradisjon for et nært og tett politisamarbeid. Samarbeidet foregår både på det rent operative i alt fra samkjørte trafikkkontroller, ordenstjeneste og utlån av tjenester, til samarbeid i etterforskning av straffesaker og utvikling av nye verktøy til bruk for politiet. Hoveddelen av samarbeidet er forankret i en nordisk politisamarbeidsavtale og i overenskomster mellom Rikspolisjefene, samt at deler av samarbeidet også faller inn under Schengenregelverket som de nordiske land er bundet av.

Annet internasjonalt samarbeid

Norsk politi deltar i 8 forskjellige operasjoner som er spredt over 3 kontinenter, hvor hovedfokuset er Afrika og Afghanistan.

Norge har samarbeids- og bistandsprosjekt i Serbia. Det er knyttet til serbernes pågående politireform, og innebærer så vel finansiell bistand til utstyr og infrastruktur som opplæring på en rekke politifaglige områder.

Norge har også samarbeidet med en rekke sentral- og østeuropeiske land, særlig Tsjekkia, Slovakia, Bulgaria og Romania i forbindelse med Regjeringens handlingsplan for søkerland til EU. Dette samarbeidet har

i hovedsak dreid seg om opplæring, erfaringsutveksling og kompetanseoverføring. Vi regner med å videreføre en del av dette samarbeidet under de nye EØS-finansieringsordningene.

I 2004 ble NORAF (The Norwegian Project for Support of the Police in Afghanistan) etablert. Dette er et bilateralt prosjekt hvor politiet til enhver tid har over 20 tjenestemenn og -kvinner stasjonert i Afghanistan. Prosjektet har i hovedsak konsentrert seg om undervisning i menneskerettigheter i tillegg til administrasjon og ledelse på politiakademiet i Kabul. Prosjektet fokuserer også på arbeid mot narkotika samt på kvinners stilling i afghansk politi.

Norsk politi på utenlandsoppdrag

Norsk politi har siden 1989 deltatt i internasjonale fredsoperasjoner som Civpol (Civilian Police), den internasjonale politistyrken i en fredsoperasjon. Den skandinaviske politimodellen med et demokratisk "sivilt" (ikke-militært) politi, har støtte både i befolkningen og hos myndighetene. Det er også en internasjonalt akseptert modell som FN oppfordrer

medlemslandene til å lære av. Deltakelsen i Civpol har så langt hovedsakelig funnet sted i operasjoner under FNs ledelse, men Norge bidrar også med politipersonell under ledelse av OSSE og EU samt i bilaterale prosjekter. Kriteriene for deltakelse baserer seg i hovedsak på FNs krav til politipersonell og stiller krav til helse, alder og politierfaring.

Totalt har ca. 1 000 norske polititjenestemenn og kvinner gjort tjeneste i de ulike konfliktområdene.

Organisert kriminalitet

Det er økt oppmerksomhet om betydningen av organisert kriminalitet og de kriminelle nettverkens mobilitet og internasjonalisering. Kampen mot disse problemene krever en felles innsats både nasjonalt og internasjonalt.

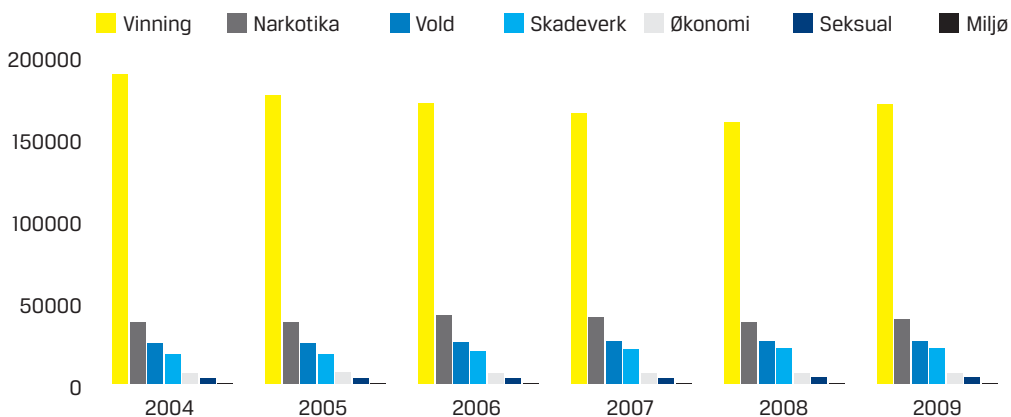
Politidirektoratet har det overordnede ansvaret for den operative samordningen av arbeidet mot organisert kriminalitet. Dette omfatter deltakelse i internasjonalt politisamarbeid og administrativ ledelse av norske sambandsmenn i utlandet.

Politidirektoratet er også ansvarlig for å utvikle politiets etterretningsarbeid, slik at det kan leveres nøyaktige analyser og vurderinger. I kampen mot organisert kriminalitet vil slike analyser og vurderinger være viktige styringsverktøy for det strategiske arbeidet i politiet.

Kriminalitetsutviklingen i Norge (2004 – 2009)

Intern driftsstatistikk for politiet - antall anmeldte forbrytelser 2004 - 2009

Organiseringen av politi- og påtalemyndigheten i Norge

Norsk politi- og påtalemyndighet er organisert i et tosporet system. Det innebærer at ansvaret for kriminalitetsbekjempelsen er delt mellom Justisdepartementet og Riksadvokaten.

Prinsippet er at påtalemyndigheten skal være uavhengig i sine avgjørelser. Ingen andre fagmyndigheter, heller ikke justisministeren, har anledning til å instruere påtalemyndigheten. Kun Kongen i statsråd kan instruere påtalemyndigheten når det gjelder avgjørelser i straffesaker.

Riksadvokaten

Riksadvokaten leder påtalemyndigheten og har det faglige ansvaret for straffesaksbehandlingen. De øvrige politioppgaver er Justisdepartementets ansvar, og dette ansvaret er

i hovedsak delegert til Politidirektoratet.

Riksadvokaten behandler også klager over statsadvokatenes avgjørelser.

Riksadvokaten avgjør tiltale-spørsmål i saker som gjelder:

- / alle forbrytelser som kan straffes med inntil 21 års fengsel
- / enkelte andre alvorlige forbrytelser

Statsadvokatene

Statsadvokatene har påtalekompetanse i de saker som ikke

hører under riksadvokaten eller politiet og instruksjonsmyndighet overfor politiet innen sitt ansvarsområde. Instruksjon skjer ved enkeltsaksbehandling og generell faglig ledelse.

Statsadvokatene behandler også en rekke klager over politiets avgjørelse i enkeltsaker.

Statsadvokatene er vanligvis aktor i straffesaker som kan medføre fengsel i mer enn 6 år, og i saker i lagmannsretten. Sakene kan i enkelte tilfeller delegeres til påtalemyndigheten i politiet.

Forbrytelse og straff

– kort introduksjon til en straffesaksbehandling i Norge

For å illustrere gangen i en straffesak skisserer vi en fiktiv sak og en mulig behandling av denne.

Et straffbart forhold

Operasjonssentralen i et politidistrikt får en melding fra et vitne om innbrudd i en bil. En politipatrulje er like i nærheten av stedet der innbruddet skal ha skjedd og stopper en bil som passer til beskrivelsen som ble gitt av vitnet. Politiet ransaker bilen og finner en rekke bankkort som antas stjålet samt mer enn 20 000 kroner i kontanter. Bilføreren blir pågrepet og vakt-havende politiadvokat gir ordre om en ransaking av mannens bolig. Det viser seg at det er anmeldt flere lignende tilfeller i området. Ved ransaking av

mannens leilighet finner politiet flere stjålne bankkort, en bankboksnøkkel, diverse bank-utskrifter og våpen.

Den pågrepne blir avhørt på politistasjonen. Han får oppnevnt en forsvarer på det offentliges regning. Dagen etter pågripelsen utarbeider politiadvokaten en siktelse og den siktede blir begjært varetektsfengslet i tingretten. Forsvareren har fått tilgang til sakens dokumenter, og er med siktede i retten. Siktede får to ukers fengsel og kjøres deretter til et fengsel.

Videre etterforskning

Etterforskningen fortsetter og en politiadvokat leder etterforskningen. Politiet oppdager at siktede har forskjellige bankkonti med flere millioner kroner, samt en bankboks med ca én million norske kroner. Innholdet i bankboksen videresendes til Kripas for fingeravtryksundersøkelse og DNA-testing. Etterforskningen viser at siktede i enkelte tilfeller har samarbeidet med en annen person, og at det er flere anmeldelser i andre politidistrikt. Disse anmeldelsene blir overført til det

distriktet der etterforskningen pågår. Siktede avhøres flere ganger med sin forsvarer til stede, og varetekten blir forlenget i flere omganger. Siktede erkjenner noen av forholdene han er siktet for.

Tiltalen

Politiadvokaten sender saken til statsadvokaten med forslag om at statsadvokaten tar ut tiltale. Tiltalen er en beslutning om at straffesak blir reist mot en person for en straffbar handling man mener å ha bevis for at han/hun har gjort. Tingretten og forsvareren får oversendt tiltalen og politiadvokaten ber om en dato for rettssaken.

Rettssaken

Neste skritt er at rettssaken begynner, og det er satt av to dager til saken. Den tiltalte, etterforskeren og flere vitner kommer med sine forklaringer i retten. Politiadvokaten, som er aktor i saken, fremlegger bevisene og kommer med påstand om to års ubetinget fengsel, inndragning av 2,5 millioner norske kroner til staten og erstatning til de fornærmede i saken.

Anke

Tiltalte blir dømt og retten fastsetter straffen til ubetinget fengsel i ett år og ti måneder. I tillegg til inndragningen på

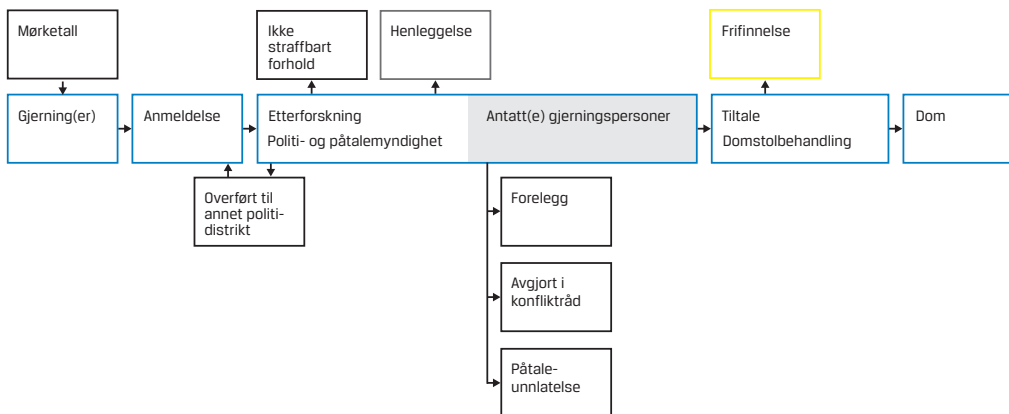
2.5 millioner kroner, blir han dømt til å betale erstatning til de fornærmede. Domfelte og hans forsvarer ønsker å anke dommen til lagmannsretten. Det holdes en ny rettssak i lagmannsretten. Retten opprettholder dommen.

Høyesterett

Domfelte anker lagmannsrettens avgjørelse inn for Høyesterett. Høyesteretts kjæremålsutvalg, som består av tre høyesterettsdommere, avgjør at saken ikke skal behandles i Høyesterett. Domfelte har nå ikke flere ankemuligheter, og han må sone sin straff på ett år og ti måneder.

Straffesakskjeden, fra anmeldelse til dom

Klager på politiet

Hvis noen mener politiet har opptrådt i strid med regelverket, har gjort en feil eller ikke opptrådt på en korrekt måte, kan forholdet påklages til vedkommende politimester. Klagen vil bli behandlet etter en instruks for behandling av henvendelser om kritikkverdige forhold utført i tjeneste i politi- og lensmannsetaten, fastsatt av Justisdepartementet i desember 2005. Dersom vedkommende ikke er fornøyd med politimesterens svar, kan saken bringes inn for Politidirektoratet. Politidirektoratet har siden 2007 offentliggjort en samlet oversikt over innmeldte klager på politiet i det foregående år.

Politiet der du er

Politi.no

Politiet lanserte nye nettsider i august 2009. Hovedmålet med internettsatsingen er at borgerne skal finne informasjon de har behov for, samtidig som nettløsningen skal forenkle brukernes hverdag ved å tilby elektroniske løsninger.

Samfunnet trenger politiet, og politiet trenger aktive og kunnskapsrike borgere for å kunne forebygge og bekjempe kriminalitet.

Gjennom politi.no kan borgerne sende forenklet anmeldelse, tipse politiet og selv være med på å påvirke hvordan informasjonskanalen utvikles videre. Det er brukerne som står i sentrum.

Muligheter med politi.no:

- / Borgerne kan sende inn enkle anmeldelser til politiet via nettet
- / Borgerne kan sende inn tips de mener politiet trenger.
- / Borgerne kan abonnere på oppdaterte nyheter ved hjelp av RSS feed
- / Borgerne finner informasjon om hvordan man går fram for å bruke politiets tjenester.
- / Brukerne kan få informasjon om politidistrikter og politiets særorgan

På nettsidene finner også publikum informasjon om politidistriktet der de bor, deres lensmannskontor eller nærmeste politistasjon.

Politiets felles internettside finner du på: www.politi.no

02800

Ved å ringe 02800 kommer man direkte til sentralbordet i det politidistriktet man oppholder seg. Utenom sentralbordets åpningstid kommer man direkte til operasjonssentralen i distriktet.

Innføringen av 02800 er et viktig ledd i arbeidet med å gjøre politietaten mer tilgjengelig for publikum. Hensikten med å opprette felles telefonnummer, er at borgerne skal vite hvordan de kan nå politiet, uansett hvor de befinner seg i landet.

- Pass
- Tips politiet
- Namsmann/namsfogd
- Anmeld et forhold

Direktenummer **02800** Nødnummer **112**

Forsiden

Anmeld et forhold

Pass

Tips politiet

Bli politi

Nytt fra politiet

Mann pågrepet etter trusler

En mann i 60-årene ble lørdag ettermiddag pågrepet i Mjøvatn i Bode kommune, etter at han tidligere på dagen ringte inn en trusselmelding til operasjonsentralen i Salten politidistrikt. Han ble pågrepet rundt to kilometer nord for sentrum i Mjøvatn, og deretter fraktet til Bode.

Utvalgtevennens side

RSS-feed

Del på Facebook

Del på Twitter

Politiets nasjonale innbyggerundersøkelse

Politidirektoratet gjennomførte høsten 2009 en landsomfattende innbyggerundersøkelse om publikums oppfattelse av og holdninger til politiet. Den kartlegger flere sider av forholdet mellom innbyggerne og politiet, blant annet befolkningens tillit til politiet, oppfattelse av politiet generelt og etter innsatsområder, opplevelse av trygghet, kontakt med politiet, inntrykk av kriminaliteten og utsatthet for kriminalitet. Undersøkelsen gjennomføres av TNS Gallup på oppdrag fra Politidirektoratet. Det tas sikte på å gjennomføre årlige sammenlignbare undersøkelser i tiden framover.

Politidirektoratet
Juni 2010
Design: RMgrafika

Politiet i Norge (Bokmål)
ISBN 978-82-92524-98-5
POD publikasjon 2010/07 B

